

1

I begynnelsen er jeg. Det er jeg og så er det alle de andre som er søsken og er rundt meg på alle kanter. Jeg er midt mellom dem, de er rundt meg enten det er dag eller natt. Over oss er mor og far, de bøyer seg ned og løfter oss opp, de legger oss i senger og tar oss opp igjen, de gir oss mat og trøster oss. De er rundt oss og over oss, de er størst av alt, særlig mor, men Gud er enda større. Hver kveld ber vi til Gud.

I begynnelsen er jeg. Det er jeg og søsken og mor og far. Og så er det Gud.

Kjære Gud jeg har det godt. Har jeg det godt?

2

Mor

Jeg sitter ved pc-en min. Det er blitt desember. Jeg skal skrive ordet mor og vet plutselig ikke om jeg tør. Så skriver jeg det likevel, og ordet står der, i skrifttype Times New Roman, størrelse 10.

Det er for lite. Det skal være 12, og jeg går inn og retter. Men jeg har glemt å markere. Det står fortsatt Mor. Så lar jeg det stå.

Mor.

Da jeg var elleve år gammel, begynte hun å skrive en roman. Den handler om en ung kvinnes skjellsettende, religiøse omvendelse. Det er først nå, etter hennes død, jeg har våget å lese den. De seks skriveheftene har ligget i den gamle kista jeg en gang fikk av henne og far, den som stod i kjelleren hjemme med avlagte klær, 17. mai-sløyfer, flagg og gamle gardiner i. Nå har den i mange år stått på soverommet mitt, også jeg bruker den til gamle gardiner, til sløyfer og flagg. Og altså til oppbevaringssted for den lille romanen hun skrev.

Ville du gjerne ha gitt den ut, mor? spør jeg nå, og går inn i en av de mange samtale med henne. Å ja, det ville du nok. I stedet blir det altså jeg som kommer til å bruke

den – publisere deler av den og gjøre innholdet kjent for lesere som tenker helt annerledes enn de du skrev den for. Eller skrev du mest for deg selv, fordi det var viktig for din egen sjelefred? Da skjønner du antagelig hvordan jeg har det akkurat nå. Og så tilgir du meg kanskje dette, slik du tilga og bar over med at verken jeg eller søsknene mine kunne dele din og fars tro, enda så sterkt dere ønsket det. Du må det, mor. Du må tilgi meg.

Moren min var hele sitt voksne liv en dypt alvorlig kristen, en haugianer. Likevel kan jeg ikke si at hun «døde i troen på sin Frelser». Hun glemte Ham, som hun glemte alt annet. Og for oss som stod henne nær, virket det i høy grad som om Han også glemte henne. Det gjør meg bitter, for selv om barndommen min ble sterkt preget av mine foreldres forsakelse og tro, synes jeg ikke hun fortjente en så total likegyldighet fra en herre som hun hadde tjent så trofast. Det samme gjelder faren min, som døde i en dyp, nærmest psykotisk melankoli mange år før, også han uten evne til å skue Guds barmhjertighet, slik han hadde gjort før sykdommen rammet ham.

Mor.

Hun ble så ufattelig liten på slutten. En gang for mange år siden fløy det en liten fugleunge inn i vindusruta mi. Jeg kan fortsatt huske det vonde, dumpe dunket, huske hvordan jeg stormet ut, med hjertet i halsen, og fant den lille, spraglete fuglen i gresset under vinduet. Den lå på ryggen med vingene foldet sammen, slik hun lå på ryggen, med hendene foldet sammen, den aller siste gangen jeg så henne. Nebbet, det bitte lille nebbet, var halvåpent, slik munnen hennes var halvåpen fordi haken ikke var bun-

det skikkelig opp. Som om begge hadde en sang de gjerne ville ha sunget, en liten avskjedsstrofe helt til slutt.

Da jeg var barn, sang hun bestandig. Hun var nok ingen stor sanger, mer som spurven jeg fant på bakken, nei, ikke som spurven, for stemmen hennes var klangfull, sterk og vakker. Men hun falt litt ut av tonen av og til, som en litt umusikalsk måltrost, hvis det går an å tenke seg noe sånt.

– Klippe, du som brast for meg, sang hun, sammen med faren min, som var enda mindre musikalsk enn henne. At de ikke sang i helt samme toneleie, hørte jeg ikke, jeg hørte bare de varme, trygge stemmene deres gjennom soveromsdøra etter at jeg hadde lagt meg om kveldene. Sammen med det bitte lille lysskjæret fra nøkkelhullet la de seg over senga mi, varmt som et ekstra teppe. De blandet seg med brødrenes sovepust og søstrenes fnisende hvisking og lot meg gli ned i drømmelandet, der jeg kunne danse omkring i hvit tyllkjole – aldeles ny, ikke arvet etter en storesøster – og små røde sko, for i drømme var det ikke synd å danse.

Klippe, du som brast for meg, la meg skjule meg i deg. Var det det de ville? Skjule seg i en klippefast tro? Leve avsondret fra verdens jammerdal i en liten menighet på hundre mennesker – frelste sjeler som hadde «kommi igjennom» og fått føle Guds sanne nåde, var det det livet dreide seg om for dem?

Ja. Det var det livet dreide seg om, det var det som betydde noe. Nei, ikke noe. Alt. Det betydde alt å ha kommet til «sannhets erkjennelse» og ha fått sin kjortel «toet hvit i Lammets blod». Det siste kunne skape voldsomme og foruroligende bilder i hodet mitt.

*

Jeg sitter på en bedehusbenk og dingler med føttene i svarte sandaler, litt for store og med ankelreima spent i det innerste hullet, men med tydelige spor etter de større søstrene mine rundt hullene utover på reima.

Jeg har lys sommerkjole med små lillemartine-prikker, med puffermer og høyt rynkeliv, sydd til den eldste av oss på mors gulldekorerte Singer, kanskje mens hun sang «Klippe, du som brast for meg», sammen med far. Det er en fin kjole, selv om det ikke er drømmekjolen. Jeg kjenner at den er fin, akkurat som jeg kjenner at den hvite hårløyfa er fin, selv om den strammer håret så jeg blir litt sår i hodebunnen.

Jeg prøver å høre på far som preker, jeg prøver å holde øynene festet på det store bildet av Frelseren på korset, men det er så leit å se på det. Noen steder har Frelseren en liten knott å stå på, men her på bedehuset henger han så tungt og vondt etter de gjennomborede hendene. Det får ham til å se så lidende ut. Jeg stirrer på Frelseren, men må av og til stryke hemmelig over det småbuklete lillemartinstoffet i kjolen min, det er første gang jeg har den på.

Drømmekjolen er hvit, men «toet» er den ikke. Jeg ønsker meg ikke en kjole som er «toet i Lammets blod», det minner om griseslakting. Nei, det minner om det dumpe, skarpe smelldunket den gangen slakteren satte det rare apparatet i panna på den lille stutekalven så beina knakk under den, først forbeina slik at den falt på kne, så bakbeina, slik at den falt helt sammen og over på siden med lett sparkende klover. Så ble den stille. Og så kom alt blodet.

Jeg vil ikke ha den nye – for meg nye – lillemartine-kjolen dyppet i blodfatet. Jeg vil ikke toes, jeg vil gå på danseskole og danse som Hilde i hvit ballkjole, eller kanskje

rosa, ikke toet, men helt uten pletter likevel. Jeg vil ikke komme til sannhets erkjennelse. Men jeg vil ikke komme til Helvete der det er gråt og tenners gnidsel heller.

Jeg er fem år. Jeg glir ned fra den harde trebenken på Sandefjord bedehus og begynner å gråte.

– Du griner nå bestandig! sier den eldste søsteren min da vi sitter sammen på bedehustrappa. Men jeg skjønner at hun er takknemlig for å ha blitt sendt ut sammen med meg, for hun tørker tårene mine med en snipp av kjøleskjørtet sitt og lover meg en glansbildeengel når vi kommer hjem.

tiden